

طرح تنوع بخشی به معیشت های روستای هراب (بستان آباد)

گزارش نهایی

نام تهیه کننده گزارش: شرکت زیست پالایش وندا

مهر ۱۳۹۹

					
---	---	---	---	---	---

موضوع قرارداد:

تنوع بخشی به معیشت های پایدار روستای هراب بستان آباد

شماره قرارداد:

۳/ت/۱۲۴۹۳

تاریخ شروع و پایان:

از ۱۳۹۸/۸/۰۱ تا ۱۳۹۹/۷/۳۰

محل اجرا:

روستای هراب بستان آباد

گام های اساسی (شرح خدمات)

هدف اصلی: تنوع بخشی به معیشت های روستای هراب برای کاهش استفاده از آب														
درصد هزینه کردها	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	
هدف عملیاتی ۱: امکان سنجی بسیج کشاورزان برای تنوع بخشی به معیشت های روستایی														
۲۰ درصد												*	*	گردآوری و تحلیل اطلاعات پایه ی روستا از دو راه کمی و کیفی (بر پایه ی رهنمودهای ارسالی از سوی دفتر طرح حفاظت از تالاب های ایران)
												*	*	شناسایی و تحلیل وضعیت دست اندرکاران استانی/محلی مرتبط با معیشت های روستایی و ارتباط گیری مؤثر با افراد و دستگاه های اصلی
												*	*	شناسایی بهره برداران طرح کشاورزی پایدار و برقراری ارتباط مؤثر با آنان و خانواده هاشان برای یارگیری و جلب پشتیبانی آنان
												*	*	معرفی طرح تلفیقی به روستاییان، توصیف ابعاد چندگانه ی طرح، شناساندن ضرورت تنوع بخشی به معیشت های روستایی
												*	*	شناسایی علاقه مندان به همکاری با طرح و برگزاری نشست های مقدماتی برای بحث و گفت و شنود درباره ی رویکرد و روش های اجرایی طرح
هدف عملیاتی ۲: شناسایی راهبردهای معیشتی روستاییان														
											*			تکمیل اطلاعات پایه به مدد جانمایی و ثبت خصوصیات منابع موجود در روستا از طریق ترسیم مشارکتی نقشه ی منابع و نقشه ی اجتماعی
											*			شناسایی مهارت های (تجربه های کاری) مشارکت کنندگان

گام های اساسی (شرح خدمات)

هدف اصلی: تنوع بخشی به معیشت های روستای هراب برای کاهش استفاده از آب														
درصد هزینه کردها	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	
۲۵ درصد											*			۸ انتخاب گزینه های معیشت جایگزین با بهره گیری از روش هایمانند ماتریس های مقایسه ای (زوجی یا نمره دهی)
											*			۹ شناسایی منابع درآمدی حال حاضر جامعه ی هدف با استفاده از روش هایی مانند مصاحبه نیمه ساختاری و بحث های گروهی متمرکز
										*				۱۰ ارزیابی معیشت های کنونی از راه دسته بندی و رتبه بندی معیشت های کنونی از بابت سازگاری آن ها با مقتضیات پایداری اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی زیست بوم های تالابی
										*				۱۱ شناسایی معیشت هایی که بالقوه سطح درآمد خانوار را با کمترین نهاده های بیرونی افزایش خواهند داد و نیز با مقتضیات پایداری اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی زیست بوم های تالابی سازگار اند
هدف عملیاتی ۳: ایجاد کارگروه های محلی برای هر گزینه ی معیشتی درآمدزای سازگار با پایداری منابع آبی و زیست بوم های تالابی														
							*	*	*					۱۲ نام نویسی علاقه مندان در دو گروه کلی الف) معیشت های غیر کشاورزی روستایی و ب) معیشت های مبتنی بر فرآوری محصولات زراعی، دامی و باغی روستایی همراه با نیازسنجی و اولویت بندی آموزشی اعضای هر گروه و انجام آموزش های لازم و تدارک برنامه های لازم برای عملیاتی نمودن معیشت های انتخابی

گام های اساسی (شرح خدمات)

هدف اصلی: تنوع بخشی به معیشت های روستای هراب برای کاهش استفاده از آب															
درصد هزینه کردها	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان		
۲۰ درصد				*	*	*								هدف عملیاتی ۴: ظرفیت سازی اعضای گروه ها جهت انجام دادن فعالیت های گروهی، مدیریت مشارکتی ، راه اندازی کسب و کارهای سودآور سازگار با امکانات منابع آبی، روش های تأمین منابع مالی خرد، شناخت و درک بیشتر نسبت به شرایط اقلیمی پیرامون خود و مانند آن	۱۳
۳۵ درصد			*											هدف عملیاتی ۵: تهیه و تدوین مشارکتی طرح کسب-و کارهای خرد	۱۴
		*												هدف عملیاتی ۶: مستندسازی هر مرحله از فعالیت ها و ارائه ی نتایج به دست آمده به دستگاه های ناظر و کارفرما در زمان های مقرر	۱۵

خلاصه محتوای این گزارش به فارسی

به دلیل بحران آب در حوضه آبریز دریاچه ارومیه، تالاب‌های اقماری نیز تحت تاثیر این شرایط بوده و از گزند تخریب در امان نبوده و از مهمترین مشکلات پیش‌روی آنها می‌توان به کاهش حجم آب ورودی، کاهش کیفیت آب ورودی و آب موجود در تالاب‌ها، افزایش بهره‌برداری‌های انسانی و افزایش شدت آن با توجه به وضعیت اکوسیستم دریاچه ارومیه اشاره کرد. خوشبختانه طرح حفاظت از تالاب‌های ایران جهت حمایت از اکوسیستم این تالاب‌ها پروژه‌هایی را تعریف نموده که طرح معیشت‌های سازگار با منابع زیستی روستای هراب بستان آباد نیز از جمله این پروژه‌ها می‌باشد. در این طرح تلاش بر این می‌باشد که با شناسایی پتانسیل‌های معیشتی منطقه که سازگار با تالاب هستند و با ظرفیت‌سازی مناسب میان ذینفعان زمینه را برای ایجاد فعالیت‌هایی در بین روستائیان هراب که از خصوصیات اصلی آن کم‌آبری می‌باشد فراهم آورده و گروه‌ها را برای انجام معیشت‌های پایدار یاری رساند.

در این گزارش بعد از بیان کلیات، ضرورت اجرای طرح و معرفی محدوده اجرایی، به انجام مطالعات تکمیلی لازم در خصوص وضعیت معیشتی زنان روستا و ارزیابی شیوه‌های موجود و پیشنهادی معیشتی پرداخته شده و سپس ارزیابی و تصمیم‌گیری در خصوص فعالیت‌های معیشتی سازگار با منابع آبی با استفاده از ماتریس زوجی صورت گرفته و علاقه‌مندان در شش گروه شغلی طبقه‌بندی شد. در ادامه توانمندسازی زنان روستا در هریک از معیشت‌ها انجام و کسب و کارهای سازگار با منابع آبی و صندوق خرد زنان روستای هراب راه اندازی شد. همچنین برنامه‌های آتی برای حمایت از کسب و کارهای خرد سازگار با منابع آبی روستا نیز مشخص گردید.

Abstract

Due to the water crisis in the basin of Lake Urmia, the wetlands surrounding are also affected by these conditions and are not safe of destruction and the most important problems facing them are reducing the volume and quality of incoming water, and reducing wetlands water, increasing human exploitation. Fortunately, the Iran Wetlands Protection Project has defined projects to support the ecosystem of these wetlands, including the sustainable livelihood project in the village of Herab.

In this project, an attempt is made to identify the living potentials of the region that are compatible with the wetland ecosystem and with the appropriate capacity building among stakeholders, provided the ground for creating activities among men and women in the village of Herab. The main feature of these livelihoods is low water consumption and it helps the villagers to start sustainable livelihoods.

In this report, after stating the generalities, the necessity of implementing the plan and introducing the executive area, the necessary additional studies on the living conditions of rural women and evaluation of existing and proposed living methods have been done. Then, evaluation and decision-making regarding livelihood activities compatible with water resources was done using pair matrix and the interested people were classified in 6 job groups.

Subsequently, empowerment of rural women in each of the livelihoods was done and businesses compatible with water resources were set up.

فهرست مطالب

۱- کلیات.....	۹
۱-۱ پیش گفتار / مقدمه.....	۹
۱-۲ بیان هدف ها و گام های اجرایی.....	۱۱
۱-۳ مفاهیم.....	۱۲
۱-۴ روش کار.....	۱۳
۱-۵ محدوده ی مطالعاتی.....	۱۴
۲- گردآوری و تحلیل اطلاعات پایه ی روستا از دو راه کمی و کیفی.....	۱۴
۲-۱ تشریح وضعیت کلی روستای هراب، شهرستان بستان آباد.....	۱۵
۲-۲ شیوه های معیشت رایج در منطقه.....	۱۵
۲-۲-۱ شناسایی منابع درآمدی حال حاضر جامعه ی هدف مصاحبه نیمه ساختاری و بحث های گروهی متمرکز.....	۱۷
۲-۲-۲ وضعیت مشارکت اقتصادی زنان.....	۱۷
۲-۲-۳ وضعیت شیوه های معیشت پرآبخواه موجود در منطقه و روستا.....	۱۸
۲-۳ وضعیت اجتماعی روستا.....	۱۹
۳- ارزیابی پتانسیل های روستا برای انتخاب شیوه های معیشتی.....	۱۹
۴- تکمیل اطلاعات پایه به مدد جانمایی و ثبت خصوصیات منابع موجود در روستا از طریق ترسیم مشارکتی نقشه ی	
منابع و نقشه ی اجتماعی.....	۲۰

۵- شناسایی و تحلیل وضعیت دست اندرکاران استانی/محلی مرتبط با معیشت های روستایی و ارتباط گیری مؤثر با	
افراد و دستگاه های اصلی.....	۲۲
۵-۱-مهمترین موضوعات مطرح شده	۲۲
۶- ورود به روستا و اعتماد سازی.....	۲۴
۷-جلسه با بخشدار محترم	۲۵
۸-جلسه با رئیس محترم حفاظت محیط زیست.....	۲۶
۹-جلسه با دهیار و شورای روستا	۲۷
۱۰- شناسایی وضعیت روستا و معرفی طرح به روستاییان، توصیف ابعاد چندگانه ی طرح، شناساندن ضرورت تنوع	
بخشی به معیشت های روستایی	۲۸
۱۱- شناسایی علاقه مندان به همکاری با طرح و شناسایی مهارتها، توانایی ها و تجربه های کاری.....	۳۰
۱۲- ارزیابی معیشت ها و انتخاب گزینه های معیشت سازگار، گروه بندی و طبقه بندی مشاغل از لحاظ سازگاری با	
پایداری اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی زیست بوم های تالابی.....	۳۳
۱۳- ظرفیت سازی اعضای گروه ها جهت انجام دادن فعالیت های گروهی، مدیریت مشارکتی راهاندازی کسب	
وکارهای سودآور سازگار با امکانات منابع آبی.....	۳۴
۱۴-بازدید از معیشت های پایدار روستای هراب و ارایه گزارش.....	۴۱
پیوست	۴۳

۱- کلیات

۱-۱ پیش‌گفتار

قوری گؤل (به معنی تالاب خشک) در ۳۰ کیلومتری جنوب شرق تبریز و در ۱۵ کیلومتری غرب شهر بستان‌آباد در مجاورت روستای یوسف آباد قرار گرفته و از تالاب‌های اقماری دریاچه ارومیه در استان آذربایجان شرقی می‌باشد. با توجه به اهمیت محیط زیستی قوری گؤل، این تالاب جزء تالاب‌های بین‌المللی ثبت شده در کنوانسیون رامسر می‌باشد. همچنین این تالاب به خاطر پذیرا بودن فصلی شماری از پرندگان حمایت شده مهاجر، حائز اهمیت ملی و بین‌المللی است. هم‌اکنون برنامه‌های حمایتی از این تالاب شامل حفاظت از منابع آب و حفظ گونه‌های گیاهی و جانوری اطراف تالاب از مهمترین اقدامات سازمان‌های متولی می‌باشد. عدم تناسب و تعادل اکولوژیکی و آبی حوضه دریاچه ارومیه و بهره‌برداری بیش از حد از آب‌های سطحی و زیرزمینی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه تحت تاثیر عوامل انسانی و غیر انسانی این تالاب را نیز تحت تاثیر قرار داده و تامین آب تالاب با مشکل جدی در ۱۰ سال گذشته مواجه شده است. با توجه به کمبود آب در حوضه تالاب قوری گؤل ناچاراً از انتقال بین حوضه‌ای آب از زیرشاخه‌های اوجان-چای برای تامین آب مورد نیاز تالاب قوری گؤل استفاده شده است. که در فصول غیر زراعی از ۱۵ آبان ماه تا ۱۵ اردیبهشت ماه به تالاب از طریق کانال انتقال داده می‌شود. در این بین آب از یکی از سرشاخه‌های رودخانه‌ی سعید آباد چای (متنق چای) توسط بند و کانال در روستای نوجه ده کوه به حوضه رودخانه اوجان چای انتقال داده شده و در ادامه باز آب این حوضه در نزدیکی روستای هراب منحرف شده و به حوضه صبری چای انتقال می‌یابد. در محل روستای هراب با احداث بند و کانال به روستای ایمن آب انتقال و در محل روستای فوق به رودخانه صبری چای وارد شده و در ادامه نیز آب بواسطه‌ی یک بند انحرافی منحرف گشته تا نهایتاً به حوضه تالاب قوری گؤل و خود تالاب منتقل می‌شود. از آنجایی که بسیاری از مشکلات محیط زیستی ناشی از فعالیت‌ها و بهره‌برداری‌های بی‌رویه انسان‌ها به منظور دستیابی به منافع اقتصادی، تامین معیشت و سودآوری بنگاه‌های اقتصادی است، بدون شک هر گونه

برنامه جامعی به منظور حفظ و احیای محیط زیست می بایست دارای جنبه های اقتصادی بوده و منافع اقتصادی عوامل تاثیر گذار بر محیط زیست را در نظر بگیرد. بنابراین به درستی و در راستای احیای حوزه آبریز قوری گؤل یکی از بررسی ها و فعالیت هایی که می بایست انجام شود، بررسی ها مربوط به ظرفیت یابی و ایجاد معیشت های پایدار و و راه اندازی کسب و کارهای دوستدار محیط زیست می باشد. از جمله روستاهایی که در زیرمجموعه اهداف این پروژه قرار دارد، روستای «هراب» می باشد.

هراب یکی از روستاهای استان آذربایجان شرقی است که در دهستان قوری گؤل بخش مرکزی شهرستان بستان آباد واقع شده است. این منطقه دارای طبیعت زیبا و توریستی می باشد این روستا دارای دشت های پهن و رودخانه ای در دره است که در فصل بهار بسیار زیبا می باشد. دارای دو چشمه آبدرمانی می باشد (قوطور سووی و یل سووی). از آثار باستانی روستا می توان مسجد سنگی روستای هراب اشاره کرد که مربوط به دوره قاجار بوده و به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

از آنجایی که یکی از مهمترین روستاهایی که از آب کانال و مسیل های موجود در مسیر تالاب بهره برداری می کنند اهالی روستای هراب می باشند می توان ضمن بررسی معیشت های آب بر در روستا، سایر معیشت های کنونی روستایی را شناسایی و با معرفی آن ها به روستائیان زمینه ای فراهم نمود تا کشاورزی لزوماً تنها گزینه ای اصلی فعالیت اقتصادی برای امرار معاش شمرده نشود. که در نهایت شناختن راهبردهای معیشتی روستائیان و اثرگذاری بر روند آن به سود حفاظت و یا احیای منابع آبی تالاب قوری گؤل می تواند به تثبیت و پایداری زندگی پیرامون زیست بوم تالاب بینجامد.

۱-۲ بیان هدف‌ها و گام‌های اجرایی مرتبط

هدف کلی؛

ظرفیت سازی و توانمندسازی معیشت روستای هراب برای کاهش استفاده از آب بمنظور حمایت از تالاب قوری
گول

اهداف عملیاتی؛

گردآوری و تحلیل اطلاعات پایه‌ی روستا
شناسایی راهبردهای معیشتی روستاییان

این طرح در ۶ گام به شرح زیر انجام خواهد شد:

۱. امکان سنجی بسیج کشاورزان برای تنوع‌بخشی به معیشت‌های روستایی
۲. شناسایی راهبردهای معیشتی روستاییان
۳. ایجاد کارگروه‌های محلی برای هر گزینه‌ی معیشتی درآمدزای سازگار با پایداری منابع آبی و زیست‌بوم‌های
تالابی
۴. ظرفیت‌سازی اعضای گروه‌ها جهت انجام دادن فعالیت‌های گروهی، مدیریت مشارکتی، راه‌اندازی کسب
وکارهای سودآور سازگار با امکانات منابع آبی، روش‌های تأمین منابع مالی خرد، شناخت و درک بیش‌تر
نسبت به شرایط اقلیمی پیرامون خود و مانند آن
۵. تهیه و تدوین مشارکتی طرح کسب‌وکارهای خرد
۶. مستندسازی هر مرحله از فعالیت‌ها و ارائه‌ی نتایج به دست‌آمده به دستگاه‌های ناظر و کارفرما در زمان‌های
مقرر

۳-۱ مفاهیم

۱- تالابها به عنوان اکوسیستم های حیاتی علاوه بر اهمیت زیستی برای پرندگان، ماهیان، گیاهان و سایر جانداران از نظر اقتصادی- اجتماعی و فرهنگی نیز بر جوامع محلی تاثیر گذار می باشند. تالابها نزدیک به شش درصد از کره زمین را در بر می گیرند، تالابها با قابلیت زادآوری نقش مهمی در بقای گونه های بیشماری از گیاهان و جانوران وابسته به خود را ایفا کرده و ذخیرگاه مهمی برای انبوه پرندگان، خزندگان، دوزیستان، ماهیها و بی مهرگان بوده اند (مجنونیان و فاطمی، ۱۳۷۸).

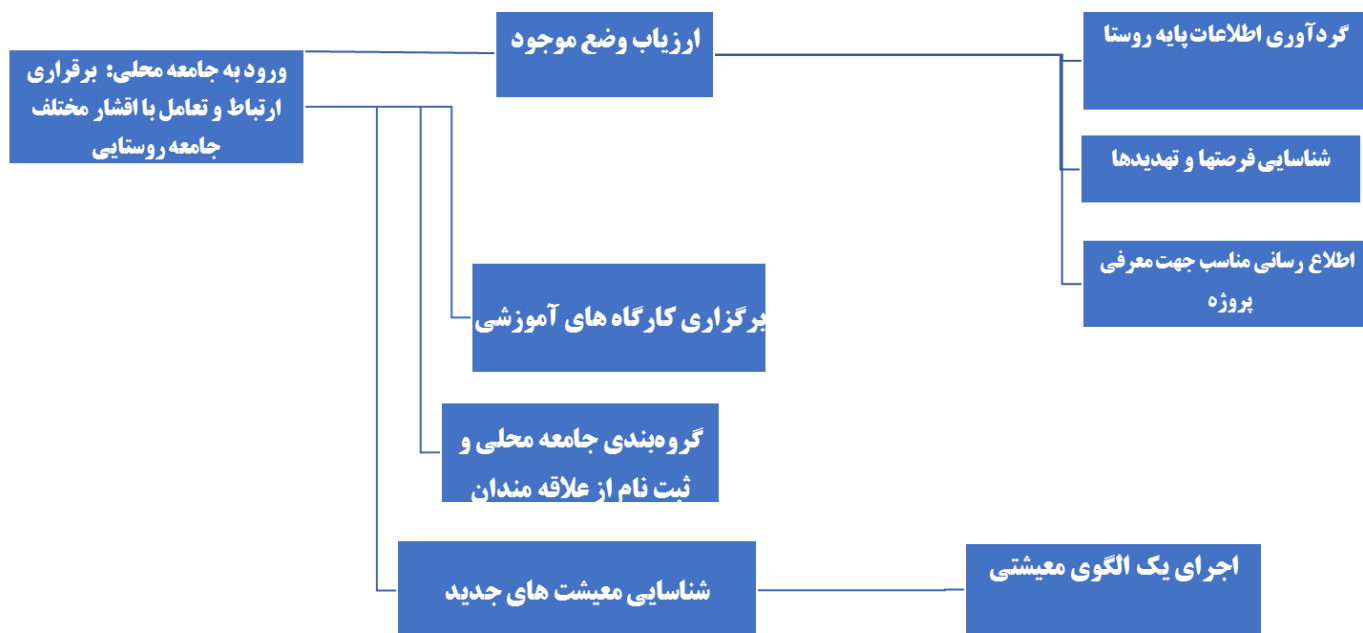
۲- معیشت به مفهوم تفکر در مورد دسترسی به دارایی ها و مدیریت برای نگهداری آنها است. معیشت به معنی زندگی و زنده بودن، توانایی ها، دارایی ها و فعالیت هایی است که برای زندگی و زنده بودن مورد نیاز است (Chambers, ۲۰۰۵).

۳- تأمین معیشت پایدار (Security Livelihood Sustainable) به عنوان گزینه های معیشتی شامل محیط زیست امن، اقتصاد کارآمد و داشتن عدالت اجتماعی با تأکید بر ابعاد زیست محیطی، اقتصادی، و اجتماعی، تعریف شده است (Hiremath, 2010).

۴- توسعه پایدار توسعه ای که نیازهای زمان حال را برآورده سازد بدون آنکه توانایی نسل های آینده در برآورده سازی نیازهای شان را به خطر اندازد. در این تعریف دو مفهوم کلیدی وجود دارد: مفهوم «نیازها» به ویژه نیازهای اساسی جهان فقیر، به کدام اولویت مهمتر باید تخصیص داده شود؛ و موضوع «محدودیت» که به واسطه ی شرایط فناوری و سازمان اجتماعی بر توانایی های محیطی برای دستیابی به نیازهای اکنون و آینده تحمیل شده است (مجمع برونلدن ۱۹۸۷).

۴-۱ روش کار

در این مطالعه روش رهیافت مشارکتی برای اجرای طرح معیشت های پایدار روستای هراب استفاده شد. بدین صورت که بیشتر مباحث به شکل گروهی و مشارکتی دنبال شده است. در انجام پروژه سعی شده است دیدگاه های مختلف در سطوح روستا مورد بررسی قرار بگیرد تا یک دیدگاه جامع و روشن نسبت به موضوع به دست آید، همه در این فرایند یادگیری از همدیگر بیاموزیم، و در نهایت بتوانیم روند اجرائی طرح را به پیش ببریم. در این طرح از همفکری و همکاری جامعه محلی تاثیر گذار دهیار، شورا و ریش سفیدان برای جذب زنان روستایی، آموزش آنان، شناسایی نیاز های جامعه محلی، شناسایی پتانسیل ها و ظرفیت های جامعه محلی استفاده شد و مصاحبه نیمه ساختاریافته و استفاده از ابزارهایی همچون ماتریس زوجی از دیگر تکنیک های کاربردی بوده است. در زیر دیاگرام مراحل انجام کار آورده شده است.

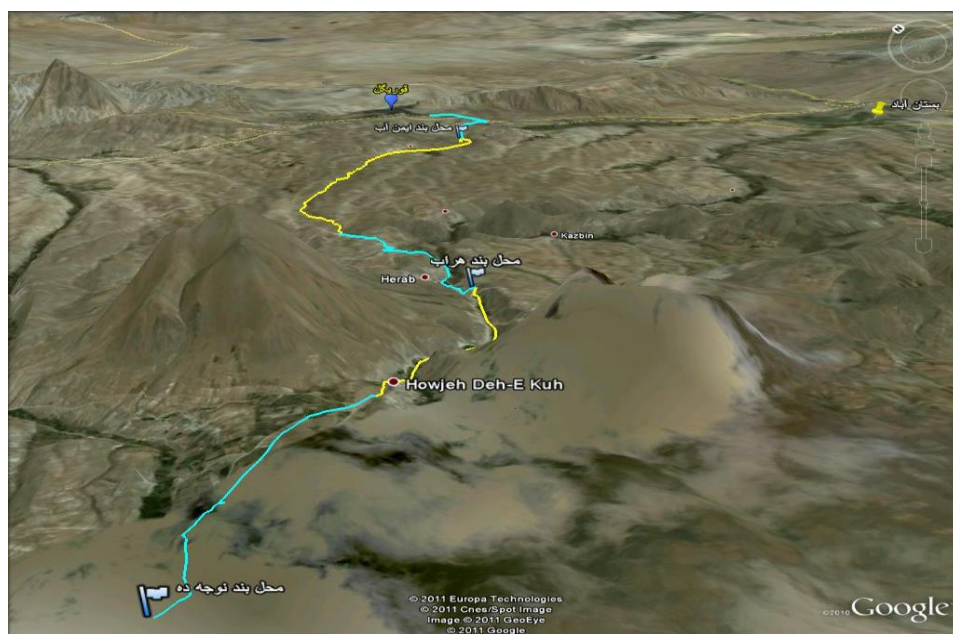

شکل (۱): دیاگرام روش کار

۵-۱ محدوده‌ی مطالعاتی

منطقه مورد اجرای طرح

منطقه مورد مطالعه هراب، از روستاهای دهستان قوری گول شهرستان بستان آباد می باشد که در ضلع جنوب غربی تالاب قوری گول واقع شده و فاصله روستا تا بستان آباد حدود ۳۸ کیلومتر می باشد. در شکل شماره (۲) موقعیت تالاب قوری گول و مسیل های ورودی به تالاب ارائه گردیده است. شکل (۳) موقعیت تالاب نسبت به روستای هراب را نشان می دهد.

شکل (۲): موقعیت تالاب قوری گول و مسیل های ورودی به تالاب

شکل (۳): موقعیت تالاب نسبت به روستای هراب

۲- گردآوری و تحلیل اطلاعات پایه ی روستا از دو راه کمی و کیفی

۲-۱ وضعیت کلی روستای هراب شهرستان بستان آباد

هراب یکی از روستاهای دهستان قوری گل بخش مرکزی شهرستان بستان آباد می باشد. این روستا دارای دشت های پهن و رودخانه ای در دره است که در فصل بهار بسیار زیبا می شود. از نظر گردشگری طبیعت دارای پتانسیل بالایی بوده و دارای دو چشمه آبدرمانی می باشد (قوطور سووی و یل سووی). مسجد سنگی روستای هراب مربوط به دوره قاجار است و این اثر در تاریخ ۶ اسفند ۱۳۸۵ با شماره ثبت ۱۷۵۳۳ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. دارای راه دسترسی آسفالت بوده و از نظر آموزشی دارای دبستان دخترانه و پسرانه، از نظر سیاسی دارای شورای اسلامی، دارای خانه بهداشت و دفتر مخابرات می باشد. شکل شماره (۴) خلاصه وضعیت اقتصادی-اجتماعی روستای هراب را نشان می دهد.

کد آبادی : ۰۳۹۵۷۱	نام استان : آذربایجان شرقی	جمعیت مرد : ۱۰۰	کل : ۱۴۰۰	سال ۱۵-۶۴ : ۷۰	بیشتر از ۶۵ سال : ۱۱	بیشتر از ۶۰ سال : ۸۸	بیشتر از ۱۰ سال : ۸۲	باسواد : ۶۰	متنبل : ۸	شاغل : ۷۸	بیکار : ۰
نام شهرستان : بستان آباد	نام بخش : مرکز	جمعیت زن : ۱۰۰	۱۸	۷۳	۱۰	۸۹	۸۶	۴۹	۵	۳۰	۰
نام دهستان : قوریگل	خانوار : ۶۲	جمع : ۲۰۰	۳۷	۱۴۲	۲۱	۱۷۷	۱۶۸	۱۰۹	۱۳	۱۰۸	۰
نام آبادی : هراب	جمعیت : ۲۰۰										
وضعیت سکونت و طبیعت		وضعیت سکونت: دارای سکنه دائمی	وضعیت سکونت: ماه شروع سکونت:	وضعیت سکونت: ماه خاتمه سکونت:	وضعیت طبیعی روستا: کوهستانی، دره ای یا تپه ای	وضعیت راه و طرح هادی		راه زمینی: جاده آسفاته	راه آهن:	راه آبی:	طرح هادی روستا: ندارد
سیاسی و اداری		شورای اسلامی: دارد	دهیار: ندارد	مرکز خدمات کشاورزی: ندارد	مروج کشاورزی: ندارد	برق، آب، گاز		برق (ت شبکه سراسری): دارد	برق (مولدور دیزی): ندارد	برق (انرژی نو): ندارد	گاز: ندارد
آموزشی		روستا مهد: ندارد	دبستان: ندارد	مدرسه راهنمایی شبانه روزی پسرانه: ندارد	مدرسه راهنمایی شبانه روزی دخترانه: ندارد	فرهنگی، ورزشی		بوستان روستایی: ندارد	کتابخانه عمومی: ندارد	زمین ورزشی: ندارد	سالن ورزشی: ندارد
بهداشتی و درمانی		حمام عمومی: ندارد	مرکز بهداشت: ندارد	داروخانه: ندارد	خانه بهداشت: ندارد	مذهبی		مسجد: دارد	امامزاده: ندارد	سایر اماکن مذهبی مسلمانان: ندارد	اماکن مذهبی سایر ادیان: ندارد
بازرگانی و خدمات		پایگاه آتش نشانی: ندارد	نمایندگی پخش نفت سفید: ندارد	نمایندگی پخش سیلندر گاز: ندارد	فروشگاه تعاونی: ندارد	مذهبی		مسجد: دارد	امامزاده: ندارد	سایر اماکن مذهبی مسلمانان: ندارد	اماکن مذهبی سایر ادیان: ندارد
مخابرات و ارتباطات		مستلوق پست: ندارد	دفتر پست: ندارد	دفتر مخابرات: ندارد	دفتر ICT روستایی: ندارد	مذهبی		مسجد: دارد	امامزاده: ندارد	سایر اماکن مذهبی مسلمانان: ندارد	اماکن مذهبی سایر ادیان: ندارد
بهداشتی و درمانی		حمام عمومی: ندارد	مرکز بهداشت: ندارد	داروخانه: ندارد	خانه بهداشت: ندارد	مذهبی		مسجد: دارد	امامزاده: ندارد	سایر اماکن مذهبی مسلمانان: ندارد	اماکن مذهبی سایر ادیان: ندارد
آموزشی		روستا مهد: ندارد	دبستان: ندارد	مدرسه راهنمایی شبانه روزی پسرانه: ندارد	مدرسه راهنمایی شبانه روزی دخترانه: ندارد	فرهنگی، ورزشی		بوستان روستایی: ندارد	کتابخانه عمومی: ندارد	زمین ورزشی: ندارد	سالن ورزشی: ندارد
بهداشتی و درمانی		حمام عمومی: ندارد	مرکز بهداشت: ندارد	داروخانه: ندارد	خانه بهداشت: ندارد	مذهبی		مسجد: دارد	امامزاده: ندارد	سایر اماکن مذهبی مسلمانان: ندارد	اماکن مذهبی سایر ادیان: ندارد
بازرگانی و خدمات		پایگاه آتش نشانی: ندارد	نمایندگی پخش نفت سفید: ندارد	نمایندگی پخش سیلندر گاز: ندارد	فروشگاه تعاونی: ندارد	مذهبی		مسجد: دارد	امامزاده: ندارد	سایر اماکن مذهبی مسلمانان: ندارد	اماکن مذهبی سایر ادیان: ندارد
مخابرات و ارتباطات		مستلوق پست: ندارد	دفتر پست: ندارد	دفتر مخابرات: ندارد	دفتر ICT روستایی: ندارد	مذهبی		مسجد: دارد	امامزاده: ندارد	سایر اماکن مذهبی مسلمانان: ندارد	اماکن مذهبی سایر ادیان: ندارد

شکل شماره (۴): خلاصه وضعیت اقتصادی-اجتماعی روستای هراب (شناسنامه آبادی های شهرستان های استان ، ۱۳۹۵)

۲-۲ شیوه های معیشت رایج

در حال حاضر دامداری و کشاورزی عمده معیشت روستا می باشد. به دلیل وجود مراتع طبیعی در دامنه ها و تپه ماهورهای روستای هراب دامداری و پرورش گوسفند اهمیت یافته و درآمد اصلی مردم روستا را تشکیل می دهد. محصولات اصلی مورد کاشت شامل گندم، جو و یونجه است، این محصولات در صورتی که باران به میزان کافی نبارد از فصل بهار نیاز به آبیاری دارند که معمولا چندین بار در یک فصل آبیاری انجام می شود و از آنجا که آبیاری به صورت غرقایی است، معمولا میبایست زمین به ارتفاع ۱۵ سانتی متر آبیاری شود که حجم آب زیادی را لازم دارد. البته بیشتر مساحت زیر کشت بصورت دیم می باشد.

۲-۲-۱ شناسایی منابع درآمدی حال حاضر جامعه‌ی هدف مصاحبه نیمه ساختاری و بحث‌های گروهی متمرکز

بخش عمده آن در حال حاضر دامداری و کشاورزی است و سایر روشهای درآمدی در پایین ترین سطوح در آمدی مورد توجه قرار می گیرد. سایر روش های درآمدی از جمله باغداری، زنبورداری، فروش محصولات لبنی، بافت فرش و... می باشد. جزئیات این بخش در ادامه گزارش بصورت کامل آورده شده است.

بحث های گروهی برای شناسایی روستا

۲-۲-۲ وضعیت مشارکت اقتصادی زنان روستا

تعدادی از زنان روستای هراب فرش می بافند و از این طریق به اقتصاد خانواده کمک می کنند. همچنین زنان روستا در دوشیدن شیر گوسفندان به مردان کمک می کنند و تهیه محصولات لبنی مثل پنیر و کره و... را نیز انجام می دهند. در روستای هراب تقریباً همه زنان روستا دوشادوش مردان کار می کنند و تقریباً در عین حال که کار خانه داری و مراقبت از فرزندان مشغولند کار دوشیدن شیر گوسفندان بر عهده زنان روستا هست که معمولاً از ساعت ۱۰ و نیم صبح تا ۱ ظهر طول می کشد. به اینصورت هست که وقتی گوسفندان از چرا توسط

چوپانان به طویله بازگردانده میشود زنان روستا نیز با صدای گوسفندان سریع خود را برای کار دوشیدن شیر آماده می کنند.

از جمله مسائلی که جزء موارد مهم برای زنان روستای هراب محسوب می شد می توان به موارد زیر که خود آنان ذکر کرده اند اشاره نمود:

۱- محدودیت از طرف مردان برای کار در خارج از منزل

۲- نبود امکانات و فضای مناسب برای آموزش مهارت های کسب و کار برای زنان

۲-۲-۳ وضعیت شیوه های معیشت پرآبخواه موجود در منطقه و روستا

در حال حاضر کشاورزی معیشت پرآبخواه روستا می باشد. محصولات اصلی مورد کاشت شامل گندم، جو و یونجه و سیب زمینی است که مساحت زیر کشت آبی ۱۴۷ هکتار و مساحت زیر کشت دیم ۳۶۳ هکتار می باشد. یونجه و سیب زمینی دو محصول عمده کشت شده بصورت آبی می باشند. از ۱۵ اردیبهشت هر سال از آب کانال هدایت شونده تالاب قوری گول برای آبیاری محصولات کشاورزی توسط اهالی روستای هراب برداشت می شود و عملاً از این تاریخ تا ۱۵ آبان ماه آبی وارد تالاب قوری گول نمی شود. شکل (۵) خلاصه وضعیت کشاورزی روستا را نشان می دهد.

مشخصات	نام روستا	هراب
فاصله تا بستان آباد (کیلومتر)	۳۸	
تعداد خانوار	۴۶	
تعداد بهره بردار (نفر)	۵۹	
مساحت زیر کشت آبی (هکتار)	۱۴۷	
مساحت زیر کشت دیم (هکتار)	۳۶۳	
میزان تولید محصولات (تن)	۵۵۴	
نوع محصول کشت شده آبی	گندم - جو - یونجه - سیب زمینی	
نوع محصول کشت شده دیم	گندم - جو	

شکل (۵) خلاصه وضعیت کشاورزی روستای هراب (آمار جهاد کشاورزی)

۲-۳ وضعیت اجتماعی روستا

وضعیت اجتماعی روستا بصورت خلاصه به این شرح می باشد: دارای شورای اسلامی، دارای دبستان، از نظر تاریخی دارای مسجد سنگی مطعلق به دوره قاجار، دارای خانه بهداشت و بهورز، دارای دفتر مخابرات و بالای ۵۰ درصد جمعیت روستا باسواد می باشند.

۳- ارزیابی پتانسیل های روستا برای انتخاب شیوه های معیشتی

روستای هراب با طبیعت بکر از چشم انداز بسیار زیبا برخوردار می باشد. دارای رودخانه و دو چشمه آبدرمانی قوطور سووی و یل سووی می باشد و مسجد سنگی روستای هراب مربوط به دوره قاجار به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است به همین دلیل گردشگری طبیعت در روستای هراب دارای پتانسیل بالایی می باشد.

بوم گردی و اقامتگاه های بوم گردی چند سالی است در روستاهای دارای آثار تاریخی و طبیعی شکل گرفتند و سازمان های متولی از آنها حمایت می کنند. از سویی نیز مشکلات شهرنشینی و فطرت طبیعت دوست آدمی، او را به دامن طبیعت و مناطق آرام می کشاند؛ بنابراین این عامل فرصت خوبی است تا اسباب توسعه روستایی با گردشگری و خدمات آن فراهم آید. بدون شک ایجاد و بستر سازی برای توسعه اقامتگاه های بوم گردی در روستاها، آثار اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی بسیاری را در پی خواهد داشت و علاوه بر پاسداشت ارزش های معماری بومی و سنتی، زمینه را برای توسعه سکونتگاه های روستایی فراهم خواهد کرد؛ روستای هراب نیز پتانسیل بالایی به این منظور دارد.

از دیگر پتانسیل های معیشتی روستا می توان به تولید تولید محصولات لبنی از جمله پنیر و کره، پرورش طیور، پرورش گوسفند چندقلوزا و گوسفند شیری به جهت وجود مراتع در دامنه های روستا اشاره کرد.

از آنجایی که شیر تولید شده در روستا بصورت خام بفروش می رسد با تبدیل شیر به محصولات لبنی و شناسایی بازار فروش محصولات این کسب و کار می تواند از گزینه های معیشتی روستا با پتانسیل بالا باشد.

همچنین بدلیل تغذیه گوسفندان از مراتع طبیعی شیر تولید شده دارای کیفیت بالایی برای تولید محصولات لبنی می باشد بطوری که کل محصول روستا از قبل پیش فروش می شود.

۴- تکمیل اطلاعات پایه به مدد جانمایی و ثبت خصوصیات منابع موجود در روستا از طریق ترسیم مشارکتی نقشه ی منابع و نقشه ی اجتماعی

به منظور شناسایی محل ها و ساختمان های دولتی بلااستفاده در روستا برای کارگاه و محل تشکیل جلسات تحقیق میدانی صورت گرفت و پس از پرس و چو در جامعه محلی و نیز ارگانهای مرتبط، با مشارکت اعضای حاضر در جلسه و با استفاده از تکنیک ترسیم نقشه اجتماعی روستا نتایج زیر به دست آمد؛

به کمک این تکنیک منابع مهم روستا از نظر زنان شناسایی شد. از جمله مواردی که در نقشه ها اشاره شده بود عبارتند بودند از ؛ مسجد، مدرسه ، خیابان اصلی روستا ، رودخانه، نانویی، ، خانه دهیاری و...

نکات مهمی که از تحلیل این نقشه به دست آمد این بود که ۱- این روستا دارای تنها یک مدرسه ابتدایی می باشد ۲- از جمله محل هایی که قابل استفاده برای برگزاری جلسات و نیز کارگاه های آموزشی پروژه بودند مسجد روستا که تازه تاسیس می باشد و خانه دهیار که خودشان اظهار تمایل برای مشارکت نمودند، می باشد. در این مرحله برای بررسی، امکانسنجی و توانمندسازی معیشت های پایدار در روستای هراب اقدامات زیر انجام گرفت؛

- شناسایی و ارزیابی وضع موجود روستا
- برگزاری جلسه مشترک با مسولین شهرستان
- برگزاری نشست مشترک با مسولین شهرستان و رهبران محلی روستا
- گردآوری اطلاعات اجتماعی و اقتصادی زنان روستا
- مطالعه و گردآوری سوابق اقدامات انجام شده در روستا
- شناسایی سازمان ها و ارگان های فعال در روستا

- شناسایی پتانسیل های موجود در روستا
- ورود به روستا و اعتماد سازی
- بررسی مشارکتی نیازهای زنان روستایی از طریق تبیین وضع موجود و فاصله آن با وضع مطلوب زنان در روستا
- توجیه اهمیت و اهداف اجرای پروژه در روستا

تصویر نقشه اجتماعی روستا

۵- شناسایی و تحلیل وضعیت دست اندرکاران استانی/محلی مرتبط با معیشت های روستایی و ارتباط گیری مؤثر با افراد و دستگاه های اصلی (مورخه ۹۸/۱۱/۲)

در این جلسه که با حضور اعضای کمیته محلی مدیریت تالاب قوری گول و با حضور نماینده محترم مردم بستان آباد در مجلس، نمایندگان دستگاه های اجرایی، دهیار روستای هراب و سایر دست اندرکاران مرتبط برگزار گردید نماینده شرکت زیست پالایش وندا در خصوص طرح تنوع بخشی به معیشت های روستای هراب بصورت پاورپوینت توضیحاتی را ارائه دادند و در ادامه با طرح این موضوع که هم افزایی بین ذینفعان از نکات اصلی این طرح می باشد و اجرای موفق این طرح لازمه همکاری جوامع محلی- بخش دولتی -بخش خصوصی و سازمان های بین المللی می باشد؛ هر یک از اعضا نظرات خود در خصوص نوع و نحوه مشارکت در طرح را عنوان کردند.

هم افزایی بین ذینفعان از نکات بارز پروژه

شکل ۶: نمونه تصویری از اهداف مشارکتی طرح

۵-۱- مهمترین موضوعات مطرح شده:

- معیشت اصلی مردم یعنی کشاورزی که در طولانی مدت شکل گرفته را در کوتاه مدت نمیتوان جایگزین کرد و بهتر است معیشت های مکمل مطرح شود.
- اعلام همکاری جهاد کشاورزی در ترویج کشت گلخانه ای و روش های آبیاری تحت فشار

- ترویج دامداری با نژادهای داری چند قلوژی
- اعلام همکاری اداره میراث فرهنگی و گردشگری برای اعتای وام و تسهیلات برای توسعه صنایع دستی
- نبود سیستم آبیاری مناسب که باعث مصرف کم آب شود.
- اشاره به هدر رفتن و اتلاف آب در بخشی از مسیر هدایت آب به تالاب قوری گول که بصورت کانال بتنی نمی باشد. و همچنین یخ زدگی آب در بخشی از مسیر به دلیل سرمای هوا در زمستان

شکل ۷: جلسه آموزشی- توجیهی با حضور اعضای کمیته محلی مدیریت تالاب قوری گول

۶- ورود به روستا و اعتماد سازی

به منظور اجرای طرح و مطالعات اولیه در زمینه شناسایی روستای هراب با همکاری و هماهنگی بخشداری و جلسه مشترک در محل بخشداری تشکیل و مقرر شد با توجه به شیوع ویروس کرونا با رعایت پروتکل های بهداشتی و با هماهنگی با دهیار و شورای روستا ورود به روستا در اولین فرصت انجام گردد.

اولین جلسه (در تاریخ ۹۹/۰۱/۳۱) در منزل دهیار روستا آقای رحیم نیا تشکیل و ضمن توضیحات در خصوص طرح و اهداف آن، از آنان خواسته شد تا زنان روستا را برای حضور در جلسات دعوت نمایند. پس از این مرحله تسهیلگران با هماهنگی اقدام به دعوت زنان برای حضور در جلسات از طریق مصاحبه حضوری در روستا نمود. یکی دیگر از کانال های اطلاع رسانی و اعتماد سازی در روستا از طریق همسر دهیار و خانواده آنها بود همچنین از طریق مسجد روستا برای شرکت در جلسات و اطلاع رسانی در مورد اجرای طرح معیشت های پایدار در روستا اقدام شد.

طریق اطلاع رسانی در مراسم عمومی که در مسجد برگزار شد، ارتباط گیری و تماس با افراد دارای شبکه اجتماعی روستا، از طریق دهیار و شورای محلی و در نهایت از طریق ورود به روستا و ارتباط مستقیم با زنان روستا انجام شد.

شکل ۸: مصاحبه حضوری با زنان روستا و دعوت به شرکت در جلسه

۷- جلسه با بخشدار محترم (در تاریخ ۹۹/۰۱/۳۰)

در وهله اول دیداری با بخشدار در دفتر ایشان واقع در فرمانداری بستان آباد صورت گرفت که با همکاری بسیار خوب و علمی شخص بخشدار همراه بودیم، بعد صحبت‌هایی در خصوص اطلاعات کلی روستا برخی از مشکلات و نیز پتانسیل‌های این روستا، جناب بخشدار هماهنگی لازم جهت برگزاری جلسه آشنایی با دهیار، شورای روستای هراب را انجام دادند.

شکل ۹: جلسه هماهنگی با بخشدار محترم بستان آباد

۸- جلسه با رئیس محترم حفاظت محیط زیست (در تاریخ ۹۹/۰۱/۳۱)

به منظور تبیین طرح معیشت‌های روستای هراب و همچنین استفاده از نکته نظرات رئیس محترم حفاظت محیط زیست شهرستان بستان آباد جلسه ای با ایشان ترتیب داده شد و با همراهی ایشان اولین جلسه حضوری با دهیار و شورای روستا تشکیل شد.

شکل ۱۰ : جلسه هماهنگی با رئیس محترم حفاظت محیط زیست بستان آباد

۹- جلسه با دهیار و شورای روستا (در تاریخ ۹۹/۰۱/۳۱)

با توجه به اطلاعات اولیه روستا که از منابع مختلف استخراج و در اختیار قرار گرفته بود، گروه در جهت راستی آزمایی این داده ها و نیز ارزیابی اولیه روستاها و منابع موجود اقدام به برگزاری جلسه ای مشترک با دهیار و یکی از اعضای شورای روستای هراب نمود که ماحصل این اقدام گرد آوری اطلاعات دقیق و به روز رسانیده شده بود.

در طی این نشست و دهگردی که در داخل روستا صورت گرفت تحلیلی اولیه و شناختی بیشتر از وضعیت روستا و منابع موجود، وضعیت کشاورزی، سرمایه های طبیعی و انسانی فراهم گردید. خانه بهداشت روستا در چند ماه اخیر افتتاح شده است و مسجد جامع روستا در مراحل پایانی احداث قرارداشت. میزان تحصیلات روستا در کل پایین و فقط تعداد انگشت شماری از اهالی من جمله دهیار و اعضای شورا از تحصیلات دبیرستانی برخوردار بودند. در این راستا این روستا در حیطه مراکز آموزشی، فقط دارای یک مدرسه در پایه دبستان می باشد، با توجه به گفته های مسئولین روستا، فعالیت نهضت های سوادآموزی علارغم برگزاری دوره ها، از طرف اهلی استقبال نشده و متأسفانه، فعالیت نهضت متوقف شده است. همچنین اطلاعات کلی در خصوص امرارمعاش متداول اهالی، محصولات پرورشی و طبیعی روستا نیز به صورت کلی، کسب شد.

طی این نشست به برخی از مشکلاتی که روستاییان با آنها مواجه هستند نیز اشاره شد، از این میان می توان به موارد ذیل اشاره کرد، عدم وجود شبکه لوله کشی و سیستم آبرسانی ، نبود ژنراتور و برق اضطراری در جهت ادامه فعالیت آنتن مخابرات در صورت قطعی برق، قطعی مکرر برق روستا، عدم ایمن سازی برخی از ساختمان ها و انبار ها، ، شناخت کم وناکافی روستاییان با مشاغل جدید و معیشت های پایدار و در آخر ورود فاضلاب های خانگی و کشاورزی به حوزه آبریز قوری گل.

در بازدید اول، به دلیل برخی مشکلات، من جمله مشکلات زمانی و مکانی، امکان دیدار با گروه زنان روستا میسر نبوده و طی نشست هایی که بعمل آمد مقرر گردید، که تیم مجری به همراهی دهیار و معتمدین محلی، زمانی را برای برگزاری جلسات مشارکتی با مردم محلی و جهت دریافت اطلاعات دقیق تر از محصولات و پتانسیل های موجود در روستا، در روزهای آتی تعیین، جلسات مد نظر در اسرع وقت برگزار گردد.

شکل ۱۱: جلسه هماهنگی و شناخت روستا با دهیار و شورای روستای هراب

۱۰- شناسایی وضعیت روستا و معرفی طرح به روستاییان، توصیف ابعاد چندگانه ی طرح، شناساندن ضرورت تنوع بخشی به معیشت های روستایی (در تاریخ ۹۹/۰۲/۱۷)

بعد از تهیه اقلام ابزاری و بهداشتی مورد نیاز به جهت شیوع بیماری کوئید ۱۹، من جمله ماسک و محلول ضد عفونی کننده و نوشت افزار گروه به سمت روستا حرکت کرد، در برهه زمانی این بازدید، مسجد روستا تا

حدودی جهت تشکیل جلسات آماده شده است، و تصمیم برتشکیل این جلسه در مسجد گرفته شد. همزمان با رسیدن گروه به روستا با کاهش دما و بارش شدید باران روبه رو شدیم. راه‌های دسترسی داخلی روستا، خاکی بوده و در این شرایط آب و هوایی بسیار لغزنده و رانندگی و پیاده‌روی را خطرناک می‌کند. متأسفانه به دلیل شرایط نامناسب جوی و دسترسی به مسجد روستا، جلسه در منزل دهیار و با حضور زنان روستا تشکیل شد. علی‌رغم شرایط موجود، گروه توانست اطلاعات دقیق تری از وضعیت روستا کسب کند که در ادامه به شرح آن می‌پردازیم.

طبق اطلاعات دقیق این روستا شامل، ۷۷ خانوار و ۳۴۰ نفر ساکن در روستا می‌باشد و ناگفته نماند که تعدادکثیری ازافراد منتسب به روستا، در خارج از روستا و در شهرها سکونت دارند و این ارقام مربوط به اهالی ساکن می‌باشند. از لحاظ اداری، روستا دارای مرکز دهیاری با مسئولیت آقای رحیم نیا و نیز شورا با مسئولیت آقای ریحانی می‌باشد. طرح هادی در حال اجرا می‌باشد. از نظر خدمات عمومی روستا دارای خطوط تلفن ثابت، آنتن مخابرات جهت خطوط همراه، برق شهری و لوله‌کشی گاز شهری می‌باشد ولی لوله‌کشی آب در حال حاضر انجام نگرفته‌است.

مراعات زراعی در حال استفاده در روستا، حدود ۳۰ تا ۴۰ هکتار می‌باشد و محصولات چوب، عدس، نخود، لوبیا، و سایر حبوبات کشت می‌شود، علاوه بر این باغداری نیز از جمله مشاغل در این روستا به شمار می‌آید و محصولات چوب، سیب، گردو، آلو، آلبالو و گیلان برداشت می‌شود ولی به دلیل عدم آگاهی از روش‌های بهره‌برداری از محصولات باغداری، مقدار زیادی از این محصولات تباه می‌شوند. دامداری (فقط گوسفند) شغل اصلی روستا به شمار می‌آید که ساعاتی زیاد از روز، فعالیت بانوان و آقایان روستا را به خود اختصاص می‌دهد. در کنار مشاغل یاد شده، زنبورداری و پرورش مرغ محلی نیز جهت رفع نیاز هر خانوار انجام می‌شود. شیر تهیه شده از دام به صورت یکجا توسط کارخانجات لبنی خریداری و مبلغ آن نیز یکجا و قبل از دریافت شیر پرداخت می‌شود، در نتیجه تهیه محصولات لبنی به صورت خانگی و با مقدار کمی از شیر دام‌ها انجام می‌شود.

مبادله محصولات پرورش داده شده در روستا، با شهرستان‌های بستان‌آباد و تبریز انجام می‌شود با توجه به عدم وجود بازارچه حتی در حد مارکت در روستا، اقلام غذایی برای مثال روغن، نان، نمک و غیره، و نیز اقلام بهداشتی، پوشاک و ابزار از طریق خرازی های سیار، که در روزهای تعیین شده به روستا مراجعه می‌کنند تهیه می‌شود. با توجه به مشاهدات گروه و تجربیات روستا، در صورت ایجاد این چنین مارکت‌ها در روستا، اهالی رغبتی به تهیه این سری اقلام از آن را نخواهند داشت، چراکه در برهه ای از زمان شرکت تعاونی در روستا تشکیل شده و بدلیل عدم استقبال اهالی، به فعالیت خود ادامه نداده و در حال حاضر تعطیل است.

بانوان روستا مهارت و دانش لازم در جهت جمع‌آوری گیاهان دارویی خودرو در مراتع را دارند، علاوه بر این، تولید محصولات لبنی صرفاً جهت تهیه مایه‌تاج هر خانواده بر عهده بانوان می‌باشد، محصولات چون، کره، پنیر، کشک و خامه به صورت خانگی تولید می‌شود، رشته مورد نیاز خانواده نیز توسط بانوان خانه تهیه می‌شود. تعداد اندکی از بانوان دانش فرش‌بافی و گلیم بافی دارند و این رشته از جمله مهارت‌هایی است که قشر جوان تر رغبتی به یادگیری آن نداشته و در حال فراموشی می‌باشد. شایان ذکر است طرح نیز بصورت کامل برای روستائیان تشریح و پس از ابراز علاقه مندی آنان هماهنگی برای برگزاری جلسه بعدی انجام شد.

شکل ۱۲: جلسه شناسایی وضعیت روستا و معرفی طرح به روستائیان

۱۱- شناسایی علاقه مندان به همکاری با طرح و شناسایی مهارتها، توانایی ها و تجربه های کاری مشارکت کنندگان (در تاریخ ۹۹/۰۲/۲۳ و ۹۹/۰۲/۲۴)

بلاخره و بعد سپری شدن چند روز، شرایط آب و هوایی ثابت و گروه باری دیگر برای تشکیل جلسه با زنان روستا و آشنایی با آنها راهی روستا شد. بانوان روستا قبل از رسیدن گروه در مسجد جامع روستا گردهم آمده بودند و بستر لازم از لحاظ اطلاعات توسط بانوانی که در جلسه قبل در جلسه حضور داشتند، دهیار و مصاحبه حضوری ایجاد شده بود. با حضور گروه در مسجد جلسه برگزار شد، ابتدا با معرفی اعضای گروه و نیز تهیه لیست حضار شامل نام، نام خانوادگی، شماره تماس و تحصیلات آنها و حضور ۳۱ نفر، جلسه را آغاز کردیم. از نظر تحصیلات، بانوان جوان و زیر ۳۰ سال تحصیلات حد اقل پایه پنجم ابتدایی را گذرانیده اند و از میان حضار، ۴ نفر دارای تحصیلات تا پایه سوم راهنمایی، ۱ نفر پایه اول دبیرستان و ۱ نفر دیپلم معماری می باشد، در این میان تعداد اندکی از بانوان بالای ۳۰ سال دوره هایی از نهضت سوادآموزی را گذرانیده اند.

در ادامه توضیحات در جهت علت حضور گروه و اهداف خود در اختیار حضار قرار داده شد و باری دیگر سعی شد مهارت های زنان روستا شناخته شود. تقریباً مهارت ها و بسترهایی که در جلسه قبل صحبت و شناخته شده بود در این جلسه نیز غالب بود ولیکن مهارت هایی چون تهیه پشم مورد نیاز در صنایع مختلف، تشک و لحاف دوزی سنتی، تولید خشکبار از میوه جات، تهیه ترشیجات و مربا نیز در میان بانوان روستا رایج است. در این روستا با توجه به این که اکثریت بانوان در منزل خود چرخ خیاطی در اختیار دارند، مهارت و دانش هنر خیاطی را ندارند، و فقط در حد ابتدایی از این وسیله استفاده می کنند. از نظر فرهنگی و آداب رسوم اهالی، بانوان روستا تمایلی به کار در خارج از محیط خانه مگر به صورت کارگاه با محیط مختص بانوان را ندارند.

با توجه به موضوع تشکیل صندوق خرد زنان در روستا، توضیحاتی در جلسه ارائه شد، از میان حضار، بانوانی که تحصیلات مناسب و نیز محبوبیت لازم در این روستا را دارا بودند، به عنوان نمایندگان بانوان انتخاب کرده و توضیحات تکمیل تر جهت شفاف سازی ذهنیت دیگر بانوان از طریق نمایندگان، در اختیار نمایندگان قرار

دادیم، و با توجه به شرایط، تصمیم گیری نهایی در این خصوص به جلسه بعدی موکول شد. بعد از صحبت‌ها و تبادل نظرهای انجام شده در جلسه، تصمیم جمع در راستای تهیه لیستی از مشاغلی که بستر مورد نیاز آنها در روستا فراهم بود، گرفته شد. بدین منظر گروه لیستی جهت گروه بندی بانوان تهیه کرد که مشاغل، جمع‌آوری و بسته بندی گیاهان دارویی خودرو، تشکیل دوره‌های خیاطی و در همین راستا ایجاد کارگاه خیاطی، زنبورداری، تهیه و بسته بندی عسل، تولید خشکبار از میوه‌جات، رشته‌بری، بافت تابلوفرش و در آخر جمع‌آوری پشم و دوخت تشک و لحاف سنتی در این لیست قرار گرفت. بعد تهیه این لیست بانوان حاضر در مسجد، به اختیار یک یا دو کسب و کار را انتخاب کرده و در لیست گروه بندی شدند.

نا گفته نماند، محدودیت‌هایی نیز در برخی از مشاغل یاد شده موجود است. در خصوص تهیه و تولید رشته، به دلیل عدم کشت گندم و نبود آرد مورد نیاز، نیازمند به تهیه آن هستیم، همچنین بایستی اهالی، دستگاه لازم جهت رشته بری و اقلام مورد نیاز جهت خشک کردن مواد را تهیه نمایند. در مورد موضوع تولید خشکبار نیز، نیازمند تهیه دستگاه در جهت خشک کردن میوه‌جات آماده شده هستیم.

گروه تصمیم گرفته است که در راستای استفاده از شرکت تعاونی که در حال حاضر بلا استفاده است، برای تشکیل کارگاه، تا جای ممکن هماهنگی لازم را انجام دهد. اهالی روستا به ویژه بانوان، اشتیاق و پتانسیل بالایی برای رسیدن به اهداف این پروژه را دارا می‌باشند و همکاری لازم در جهت هرچه سریع‌تر پیش‌رفتن پروژه را به نحو احسن داشته‌اند. مردان روستا نیز در مورد راه اندازی تعاونی روستا، کمک به چیدن گیاهان دارویی و فروش محصولات روستا از طریق برپایی غرفه ابراز علاقه مندی نمودند.

موضوع و مسأله	نقدها و پیشنهادات	نتیجه	تاریخ و مکان
۱- نبود امکانات رفاهی ۲- نبود امکانات بهداشتی ۳- نبود امکانات آموزشی ۴- نبود امکانات ورزشی ۵- نبود امکانات تفریحی ۶- نبود امکانات فرهنگی ۷- نبود امکانات اجتماعی ۸- نبود امکانات اقتصادی ۹- نبود امکانات سیاسی	۱- ایجاد امکانات رفاهی ۲- ایجاد امکانات بهداشتی ۳- ایجاد امکانات آموزشی ۴- ایجاد امکانات ورزشی ۵- ایجاد امکانات تفریحی ۶- ایجاد امکانات فرهنگی ۷- ایجاد امکانات اجتماعی ۸- ایجاد امکانات اقتصادی ۹- ایجاد امکانات سیاسی	۱- ایجاد امکانات رفاهی ۲- ایجاد امکانات بهداشتی ۳- ایجاد امکانات آموزشی ۴- ایجاد امکانات ورزشی ۵- ایجاد امکانات تفریحی ۶- ایجاد امکانات فرهنگی ۷- ایجاد امکانات اجتماعی ۸- ایجاد امکانات اقتصادی ۹- ایجاد امکانات سیاسی	۱۳۹۹/۰۳/۰۷ روستا

شکل ۱۳: برگزاری جلسه و شناسایی ظرفیت و لیست معیشت های پیشنهادی زنان روستا

۱۲- ارزیابی معیشت ها و انتخاب گزینه های معیشت سازگار، گروه بندی و طبقه بندی مشاغل از لحاظ سازگاری با پایداری اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی زیست بوم های تالابی (در تاریخ ۹۹/۰۳/۷)

به دلیل اینکه مسجد روستا به جهت تکمیل ساخت و ساز، شرایط مناسب جهت برگزاری جلسه و تجمع را دارا نبود، جلسه در منزل یکی از اقوام دهیار برگزار شد. در این جلسه با حضور بانوان روستا، توانستیم ماتریس

زوجی روستا با تدوین گروه و نقشه شماتیک و دستی با همکاری دهیار روستا را تکمیل کنیم. همچنین همراه با تعدادی از بانوان برای شناسایی گیاهان دارویی خودرو در محوطه روستا پیمایش انجام شد و علاوه بر گیاهانی که شناخته شده هستند، مقداری از گیاهان که در نظر روستا نشینان مفید و مورد استفاده بوده ولی از نظر گروه ناشناخته بود جمع آوری شد تا جهت اطمینان از خواص آنها نزد افراد متخصص مشورت شود. علاوه بر گیاهان دارویی خودرو، محل زنبورداری و محصولاتی که در زمینه خشکبار قابل استفاده بودند از نزدیک مشاهده شد.

با توجه به صحبت های انجام شده و تصمیم نهایی روستاییان، اqlام لازم جهت شروع کار، اعم از دستگاه میوه خشک کن، خرید مرغ محلی جهت تامین تخم مرغ ارگانیک و اqlام لازم در خصوص تکمیل سفارشات مربوط به هنر فرش بافی و سفارشات لحاف و تشک سنتی، لیست مکتوب شد تا اقدامات لازم جهت کمک به اهالی انجام گیرد. تعداد افراد در هر یک از گروه بندی ها در ماتریس زوجی مشخص شده است.

۱۳- ظرفیت سازی اعضای گروه ها جهت انجام دادن فعالیت های گروهی، مدیریت مشارکتی راه اندازی کسب وکارهای سودآور سازگار با امکانات منابع آبی (در تاریخ ۹۹/۰۳/۱۵ تا ۹۹/۳/۲۰)

معیشت های پایدار شامل تولید و بسته بندی گیاهان دارویی، تخم مرغ محلی، عسل، رشته آش و فرش بافی و دوخت لحاف و تشک که در مرحله قبلی انتخاب شده بود بعد از شناسایی بازار هدف محصولات تولیدی توسط تیم تسهیلگری و کسب اطلاعات لازم در مورد چگونگی راه اندازی با مشارکت زنان روستا اقدام ظرفیت سازی این معیشت ها با مشارکت زنان روستا گردید.

برای معرفی هرچه بیشتر این محولات، برچسب معرفی محصول که شامل معرفی روستای هراب و فواید و خواص محصولات لازم بود، تهیه شد.

الف- ظرفیت سازی برای تهیه و بسته بندی گیاهان دارویی

با هماهنگی گروه تسهیلگری شرکت، گیاهان دارویی روستا توسط زنان روستا جمع آوری گردید. اسامی برخی از گیاهان دارویی مشخص نبود به همین دلیل برای شناسایی دقیق تر و بررسی کیفیت محصولات به کارشناسان با تجربه و عطاری فروشان بازار بزرگ تبریز مراجعه شد. پس از شناسایی دقیق گیاهان دارویی و اعلام تمایل خرید محصولات توسط عطاری فروشان تبریز نحوه بسته بندی و برچسب گذاری نیز به این تیم آموزش داده شد و هم اکنون با توجه به فصل هر کدام از گیاهان دارویی، زنان روستا اقدام به چیدن و خشک کردن گیاهان دارویی نمودند.

ظرفیت سازی شناسایی، برچسب گذاری و بسته بندی گیاهان دارویی

روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه مرزه کوهی معالجه اسهال، ضد عفونی کننده، بادشکن، دفع کرم روده و معده، درمان گرفتگی معده و روده. آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل	روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه رشته آش آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل
روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه پنیر ليقوان آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل	روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه مربای گل محمدی آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل
روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه کاکوتی تقویت بدن در مقابل سرما خوردگی، جلوگیری از خونریزی بینی، تسکین درد قاعدگی، درمان اسهال، تسکین دردهای روماتیسمی، بهبود سیستم گوارش. آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل	روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه گزنه مداوای مجاری ادرار (پروستات)، درمان دستگاه تنفسی، کاتاره معده، ضد قند خون، افزایش دهنده گلبول های قرمز خون. ضد اسهال است، ضد عفونی دهان، رفع ورم و جراحات لته و مداوای آنژین آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل

روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه عسل طبیعی آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل	روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه مربای زردآلوی خشک آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل
روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه توهلیجه درمان کرم معده و روده، ادرار آور، وقاعده آور، التیام زخم ها و درمان سوختگی ها، التیام درد پشت و گردن و خشکی گردن، درمان کم خونی، ضد افسردگی، درمان کننده بی خوابی، درمان سرماخوردگی، درمان تب و اثر نیش سعی حشرات آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل	روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه ساری یاغ آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل
روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه تخم مرغ محلی آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل	روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه پونه مقابله با سرماخوردگی، مشکلات تنفسی، مثانه و بیماری کبد، درمان نفخ شکم و درد معده، مفید برای گوارش و درد معده، موثر در درد عضلات و مفاصل، آرام بخش و موثر در درمان افسردگی. آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل
روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه بابونه تقویت سیستم ایمنی بدن، درمان عفونت های ناشی از سرماخوردگی، رفع گرفتگی های عضلانی و نیز گرفتگی های قاعدگی در زنان، مسکنی فوق العاده برای سردرد، میگرن، دندان درد و دردهای عصبی، تسکین درد شکم کمردرد، عملکرد بهتر کبد، درمان روماتیسم به کار می رود. آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل	روستای هراب تولید کننده انواع محصولات محلی با بهترین و طبیعی ترین مواد اولیه امن کومنجی درمان سرفه، بهبود سرماخوردگی، درمان عفونت گلو، درمان عفونت بانوان آدرس: آذربایجان شرقی، شهرستان بستان آباد، روستای هراب از توابع تالاب قوری گل

شکل ۱۶: شناسایی محصولات روستای هراب و برچسب گذاری

ب- ظرفیت سازی برای تهیه و بسته بندی رشته آش

با مشارکت گروه اقلام لازم برا شروع کار رشته بری، از جمله دستگاه رشته بری مناسب پس از پرس و جو از افراد با تجربه و آرد کامل (آردی که مستقیم از گندم بدست می آید و سبوس آن جدا نشده است)تهیه شد و سپس با توجه به اینکه خانم خیری قبلاً در خصوص تهیه رشته آش آموزش دیده بودند، توسط ایشان نحوه رشته بری به روستائیان آموزش و ظرفیت سازی گردید. پاکت جهت بسته بندی تهیه و رشته های تولید شده برای عرضه به بازار آماده شد. همچنین بازار رشته آش نیز در تبریز توسط خانم جعفری و خانم ملکی شناسایی شده و در هر مرحله تولید به مغازه های مربوطه جهت عرضه تحویل خواهد شد.

شکل ۱۷: توانمندسازی زنان روستا در معیشت رشته بری با مشارکت تیم تسهیلگری شرکت

ج- ظرفیت سازی برای تهیه و بسته بندی مربا و عسل

از آنجایی که محصول گل محمدی روستای هراب و عسل تولید شده کاملاً ارگانیک می باشد لذا با تشویق گروه و ظرفیت سازی مناسب اقدام به بسته بندی مربا و عسل تولید شده گردید.

شکل ۱۸: بسته بندی مربای تولید شده توسط زنان روستای هراب با مشارکت تیم تسهیلگری شرکت

د- ظرفیت سازی برای بافت فرش

زنان روستا بافت فرش را از بزرگترها آموختند و اینکار توسط برخی از روستائیان در منازل انجام می شود ولی متأسفانه دلالتان فرش اقلام و وسایل مورد نیاز بافت فرش را به روستائیان تحویل می دهند و در قبال بافت فرش مبلغ ناچیزی به روستائیان پرداخت می کنند. با تشویق و ظرفیت سازی تیم تسهیلگری این شرکت خانم شمشیری از علاقه مندان به بافت فرش وسایل و تجهیزات بافت فرش را مستقیم تهیه و گروه نیز برای بازاریابی فرش اقدام کرده تا با فروش مستقیم فرش های بافته شده در روستا سود اقتصادی اینکار مستقیم به دست روستائیان برسد.

شکل ۱۹: آماده سازی دار قالی توسط زنان روستای هراب با مشارکت تیم تسهیلگری شرکت

ه- ظرفیت سازی برای تهیه و بسته بندی میوه خشک

از آنجایی که پس از گروه بندی علاقه مندان روستائیان از نحوه خشک کردن میوه اطلاعاتی نداشتند به این منظور خانم جعفری اقدام به تحقیق در این خصوص نمودند و روش خشک کردن میوه را از افراد کارشناس در این زمینه فرا گرفتند و همچنین انواع دستگاه های خشک کردن میوه نیز پرسو جو شد و برای شروع کار و یادگیری دستگاهی بشکل زیر تهیه شد و با همین روش سیب تولید شده در روستا خشک گردید و محصول تولید شده جهت تست کیفیت به آجیل فروشی های تبریز نشان داده شد و با توجه به استقبال آنها اقدام به آموزش و ظرفیت سازی نحوه خشک کردن میوه سیب در بین گروه گردید. همچنین آجیل فروشی های تبریز ابراز علاقه برای خرید این محصول نمودند. در ادامه نیز با توجه به وجود بازار فروش ، تعدادی از روستائیان ابراز تمایل به خرید دستگاه بزرگتر نمودند.

شکل ۲۰: آماده سازی و خشک کردن میوه توسط زنان روستای هراب با مشارکت تیم تسهیلگری شرکت

و- ظرفیت سازی برای دوخت لحاف و تشک

با توجه به اینکه پشم تولید شده در روستا دارای کیفیت مطلوبی می باشد و در واقع چون از محصولات گوسفندان روستای هراب بوده از نظر قیمتی نیز مناسب می باشد. نمونه کارهای تولید شده در روستا توسط خانم خیری (که ایشان داری کارگاه خیاطی می باشند) بازدید و نوع دوخت آنها با توجه به الگوهای بروز آموزش داده شد. نمونه کارهای تولید شده برای بازاریابی توسط خانم ملکی به بازار ارائه و تا کنون ۳۰ جفت سفارش تهیه شده است.

شکل ۲۱: آموزش و ظرفیت سازی لحاف و تشک دوزی با مشارکت تیم تسهیلگری شرکت

۱۴- بازدید از معیشت های پایدار روستای هراب و ارایه گزارش (در تاریخ ۹۹/۰۳/۲۱)

اعضای تیم شرکت زیست پالایش وندا در جلسه که به مناسبت هفته محیط زیست در تالاب قوری گل با عنوان حفاظت از تالاب قوری گل با حضور مسئولین مرتبط برگزار شد، شرکت داشت که در خصوص طرح معیشت

های روستای هراب گزارش فعالیت شرکت ارائه گردید. نا گفته نماند که نماینده طرح حفاظت از تالاب های ایران، در جلسه حضور داشتند و از نزدیک پیگیر فعالیت های شرکت بودند. در این جلسه پس از گزارش نماینده شرکت در خصوص طرح معیشت های روستای هراب طرح مورد استقبال فرماندار محترم شهرستان واقع شد و اعلام همکاری برای گسترش این طرح در سایر روستاهای تالاب و همکاری جهت پیشبرد طرح نمودند.

با اتمام جلسه گروه همراه با مسئولین جهت بازدید از فعالیت های روستای هراب از نزدیک راهی روستا شد. معیشت های پایدار راه اندازی شده در روستا از نزدیک بررسی شده و به مشکلات و خواسته اهالی در خصوص تهیه اقلام و موارد پیش نیاز معیشت ها پرداخته شد در این بازدید علاوه بر محصولات تولید شده، مسئولان از صنایع دستی روستا من جمله هنر فرش بافی، از نزدیک مورد بررسی قرار گرفت و مقرر شد بمنظور پیگیری مطالبات روستائیان جلسه ای در فرمانداری بستان آباد تشکیل و از راه اندازی معیشت ها روستائیان حمایت گردد. همچنین رئیس اداره میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نیز قول مساعد برای برگزاری دوره های آموزشی گلیم بافی را به زنان روستا دادند.

شکل ۲۱: بازدید از معیشت های پایدار روستای هراب

شکل ۲۲: شرکت در کمیته محلی تالاب و ارائه گزارش اقدامات

۱۵- کمک به تهیه و تدوین آیین نامه و اساسنامه صندوق

علاوه بر تحلیل و بررسی تشکیل صندوق اعتبارات خرد با عضویت زنان روستایی و بررسی اساسنامه صندوق شامل موارد زیر انجام شد.

در مورد شرح وظایف هیئت مدیره (مدیر، منشی، حسابداری به منظور اجرای برنامه ریزی های اعضای صندوق)، تعیین مبلغ حق عضویت، تنظیم و تحویل دفترچه های پس انداز به اعضاء و ثبت مبالغ هر جلسه در دفترچه ها، تعیین گروه های شغلی صندوق با نظر سنجی از اعضاء در ارتباط با مشاغل موجود و پیشنهادی، افتتاح حساب مشترک بانکی و واریز مبالغ پس انداز و هرگونه مبالغ اهدایی در آن، تعیین تعداد جلسات برگزاری ماهانه با حضور کلیه اعضاء و تنظیم صورتجلسه در دفتر مربوطه و تعیین شاخص های پرداخت وام شامل مبلغ وام، کارمزد و نحوه بازپرداخت و مدت آن، ضمانتنامه وام، جریمه و دیرکرد وام گفتگو شد و تمام بندهای اساسنامه برای همه حضار تشریح گردید.

در نهایت اساسنامه صندوق خرد زنان روستای هراب شامل ۲۵ ماده و ۴ تبصره می باشد (اساسنامه و آیین نامه صندوق به پیوست این گزارش ارسال می گردد).

شکل ۲۳: جلسه تشریح و تحلیل اساسنامه صندوق خرد زنان روستایی هراب

۱۶- گزارش بازدید نماینده استانی طرح حفاظت از تالاب های ایران از پیشرفت طرح

بازدید از پیشرفت کار طرح تنوع بخشی به معیشت های روستای هراب بستان آباد در روز یکشنبه ۹۹/۲/۲۶ ساعت ۱۰ با حضور خانم پرورز کارشناس طرح حفاظت از تالاب های ایران و و اعضای شرکت زیست پالایش و ندا برگزار گردید.

خانم جعفری در خصوص روند اجرای طرح مذکور گزارش مختصر را ارائه نمودند و در ادامه توضیحاتی در زمینه پتانسیل های معیشتی روستای هراب و گروه های شغلی سازگار با محیط زیست (کم آب بر) که دارای توجیه اقتصادی خواهد بود با اولویت بندی معیشت های مورد علاقه روستائیان از جمله بسته بندی گیاهان دارویی، خیاطی و لحاف و تشک دوزی، رشته بری و... که در روستا راه اندازی شدند ارائه کردند.

سپس از فعالیت های زنان روستا در گروه های شغلی ذکر شده بازدید به عمل آمد و خانم پرورز ضمن مذاکره مستقیم با اهالی در خصوص روند، هدف کار با اهالی گفتگو کردند. خانم خیری نیز در زمینه آموزش خیاطی و صنایع دستی و برگزاری کلاس آموزش خیاطی برای زنان روستا توضیحاتی ارائه کردند. همچنین در زمینه صندوق خرد زنان و اساسنامه تنظیم شده نیز گفتگو شد.

شکل ۲۴: تصاویر بازدید نماینده دفتر حفاظت از تالاب های ایران

۱۷-انتخاب اعضاء هیئت مدیره صندوق خرد زنان روستای هراب

بانوان روستا قبل از رسیدن گروه در جلوی مسجد جامع روستا گردهم آمده بودند و بستر لازم از جمله انگیزه پس انداز توسط تیم و بانوانی که در جلسه قبل حضور داشتند در اعضاء ایجاد شده بود. با حضور بیش از ۲۰ نفر از علاقه مندان جلسه برگزار شد. از نظر تحصیلات، بانوان جوان و زیر ۳۰ سال تحصیلات حداقل پایه پنجم ابتدایی را گذرانیده‌اند و از میان حضار، ۴ نفر دارای تحصیلات تا پایه سوم راهنمایی، ۱ نفر پایه اول دبیرستان و ۱ نفر دیپلم معماری می‌باشد، در این میان تعداد اندکی از بانوان بالای ۳۰ سال دوره‌هایی از نهضت سوادآموزی را گذرانیده‌اند.

با توجه به موضوع تشکیل صندوق در روستا، توضیحاتی در جلسه ارائه شد، از میان حضار، بانوانی که تحصیلات مناسب و نیز محبوبیت لازم در این روستا را دارا بودند، به عنوان نمایندگان بانوان انتخاب کرده و توضیحات تکمیل تر جهت شفاف سازی ذهنیت دیگر بانوان از طریق نمایندگان، در اختیار نمایندگان قرار دادیم.

پس از برگزاری انتخابات توسط خود اعضا چهار نفر از آنها به عنوان اعضای هیئت مدیره انتخاب شدند (اعضای هیئت مدیره عبارتند از خانم زهرا شمشیری، رباب نوبخت، لیلا سلمانی، مریم سرعتی) و به منظور ایجاد صندوق، حساب مشترک پس انداز کوتاه مدتی را در نزد بانک کشاورزی افتتاح نمودند. مبلغ اولیه پس انداز ۴۰۰ هزار تومان بود (هر کدام از اعضاء مبلغ ۲۰ هزار تومان طبق اساسنامه صندوق) که در تاریخ ۱۳۹۹/۷/۲ توسط نمایندگان اعضا به حساب مشترک واریز گردید.

همچنین مبلغ ۵ میلیون تومان به حساب صندوق خرد زنان روستای هراب طبق شرح خدمات توسط شرکت زیست پالایش و ندا واریز گردید (شکل ۲۷ تصویر فیش واریزی).

شکل ۲۵: انتخاب نمایندگان صندوق خرد زنان روستای هراب و تشریح برنامه آتی مشارکتی کسب و کارهای

منتخب

جدول ۱- لیست اعضاء صندوق خرد زنان روستای هراب		
ردیف	نام و نام خانوادگی	توضیحات
۱	مریم سرعتی	هیئت مدیره
۲	لیلا سلمانی	هیئت مدیره
۳	صفورا راستی	
۴	بتول باعظم	
۵	زهرا محمدی	
۶	سهیلا باعظم	
۷	زهرا باعظم	
۸	سکینه محمدی	
۹	رباب نوبخت	هیئت مدیره
۱۰	خدیجه سواری	
۱۱	زهرا سیاهی	
۱۲	حاجیه خردمند	
۱۳	رباب ناجی	
۱۴	ربابه باعظم	
۱۵	بتول شمشیری	
۱۶	مریم دانش دوست	
۱۷	رقیه حبیبی	
۱۸	مریم سیاهی	
۱۹	زهرا شمشیری	هیئت مدیره
۲۰	حسنا علیزاده	

تاریخ	شرح	شماره سند	بازکار
۱۳۹۹/۰۷/۲۰	لکری	۹۵۵۹۱۷	

نام و نام خانوادگی: شرکت
 آدرس: استان قزوین، هراب، پستال ۵۱۶۵۹۵۳۹۹۸
 شماره سریال: (صندوق خرد زنان روستایی هراب) ایلا هراتی

شکل ۲۶: افتتاح حساب صندوق خرد زنان روستای هراب

بانک کشاورزی
 رسید بستانکار
 رسید مشتری
 تاریخ: ۱۳۹۹/۰۸/۰۳
 زمان: ۱۱:۴۸:۲۰
 شعبه: ۱۵۴۵
 مبلغ به عدد: ۵۰,۰۰۰,۰۰۰/ = IRR: ارز
 مبلغ به حروف: پنجاه میلیون ریال
 شماره حساب: ۹۶۴۰۷۴۹۱۹
 نوع حساب: ۰۳۰۱
 زیرجفت: ۰۰۶۰
 نام/ صاحب حساب: زمره شهری هراب
 شرح سند: ۱۳۸۱۹۷۹۰۰۹***-جعفری-۱۰۰۴۶۲۲۸۲۰*****
 تاریخ: ۱۹۵۰۹
 شماره پیگیری: ۵۲۳۶۰۶
 دفتر روزنامه: ۱۳۱۱۵۴۸
 شناسه واریز:
 امضاء بانک
 به حساب منظور شد
 حسن جعفریان ۱۹۵۰۹
 امضاء مشتری

شکل ۲۷: واریز مبلغ ۵ میلیون تومان به حساب صندوق خرد زنان روستای هراب

۱۸- برنامه برای حمایت از طرح کسب و کارهای خرد

در خصوص حمایت از معیشت های سازگار با منابع زیستی، از آنجایی که در راستای طرح مذکور گروه های معیشتی سازگار با منابع زیستی در طرح تنوع بخشی به معیشت های روستای هراب بستان آباد شناسایی و در برنامه های آتی نیز تعیین شده است. تجهیز کارگاهی این نوع معیشت ها می تواند انگیزه همکاری در این گروه ها را دوچندان نماید لذا تجهیز کارگاه ها به شرح ذیل پیشنهاد می گردد.

ردیف	کارگاه یا گروه بندی معیشت	پیشنهاد خرید و تجهیز
۱	خیاطی و صنایع دستی	چرخ خیاطی و سردوز
۲	گیاهان دارویی و میوه خشک	دستگاه میوه خشک کن
۳	رشته بری	دستگاه رشته بری

پیشنهادهای آتی برای حمایت از کسب و کارهای خرد سازگار با منابع زیستی:

- ۱- ثبت گروه یا صندوق در قالب شرکت یا تعاونی
- ۲- پیگیری جهت تثبیت محل کارگاه
- ۳- پیگیری به منظور اخذ تسهیلات از بانک های عامل
- ۴- عکاسی از محصولات
- ۵- برگزاری دوره آموزشی
- ۶- زمینه سازی جهت شرکت در نمایشگاهها
- ۷- ایجاد کانال یا شبکه مجازی به منظور معرفی محصولات گروه
- ۸- تهیه کاتالوگ معرفی محصولات
- ۱۰- پیگیری خدمات بیمه زنان عضو گروه
- ۱۱- طراحی لوگو

پیوست ها

صور تـجـلـسـه کـمـیـتـه اـجـرا یـی مـحـلـی مـدیریت حوضه آبریز تالاب قوری گول

بسمه تعالی

صور تـجـلـسـه کـمـیـتـه اـجـرا یـی مـحـلـی مـدیریت حوضه آبریز تالاب قوری گول

دستور جلسه: بررسی مصوبات جلسه قبل، بررسی وضعیت زیست بوم شهرستان، ارائه گزارش شرکت های مجری طرح های توسعه مشارکتی شادری و طرح معیشت مکمل کشاورزی					
محل برگزاری جلسه: سایت پرندۀ نگری تالاب قوری گول					
زمان: روز چهارشنبه					
تاریخ: 99/3/21					
ساعت: 8/30					
شماره و تاریخ دعوت	ریاست جلسه	دبیر جلسه	عضو مهمان	اعضاء حاضر	تعداد اعضاء غایب
99-56734/3/8	فرماندار	حفاظت محیط زیست	4	22	2
اهم موارد مطروحه:					
جلسه با تلاوت آیاتی چند از کلام ... مجید آغاز گردید.					
در ابتدا دبیر جلسه گزارشی در خصوص مصوبات جلسه قبل، وضعیت فعلی تالاب و همچنین اقداماتی که در راستای حفاظت بهینه از تالاب انجام شده توضیحاتی دادند.					
در ادامه آقای مهندس آهنگری کارشناس شی طرح حفاظت از تالابهای ایران در رابطه با اهمیت پایش تالابهای کشور در قالب برنامه مدیریت زیست بومی تدوین شده مطالبی را ارائه نمودند.					
آقای مهندس گنجعلی از شرکت زیست پالایش ودا در خصوص اقدامات انجام یافته در مورد طرح معیشت جایگزین مکمل کشاورزی در روستای هراب، با بیان اینکه در 6 گروه شعبی نسبت به توانمند سازی روستاییان، گام های اجرایی برداشته شده، توضیحاتی دادند.					
حاکم مهندس ابراهیم پور از شرکت نهال گستر جام سهند در رابطه با اجرای طرح توسعه مشارکتی شادری در روستاهای قره بابا و توجه ده سادات با موضوع مدیریت صحیح آب و استفاده از کود و سموم مناسب در بخش کشاورزی، مطالبی را بیان نمودند.					
در ادامه					
آقای دکتر موسوی، فرماندار شهرستان بستان آباد، به شرایط سخت آبگیری تالاب در سالهای اخیر، مخاطرات زیست محیطی اخیر فراگیر در دنیا، انتخاب شهرستان بستان آباد بهوان 31 شهرستان کمتر توسعه یافته در کل کشور و پتانسیل ایجاد شده در ارتباط با این موضوع و همچنین لزوم وجود NGO زیست محیطی در شهرستان اشاره ای داشته و ضمن اذعان به استقبال از طرح های اجرایی در سطح شهرستان به لزوم ارتباط شرکت های مجری طرح های توسعه با یکدیگر و با ارگانهای ذیربط برای نتیجه گیری بهتر تأکید نمودند.					
آقای بستان، رئیس اداره میراث فرهنگی، مطالبی را در رابطه با اجرای طرح های اقامتگاه بومگردی و صنایع دستی در روستای ترکمان بیان نمودند.					
در پایان بازدید توسط مسئولین ادارات ذیربط از توانمندی های کسب و کارهای سازگار با محیط زیست در روستای هراب انجام گردید.					
تصمیمات جلسه:					
ردیف	شرح تصمیمات	مسئول اقدام و پیگیری			
1	تأیید تدوین برنامه اقدامات و فعالیت های تالاب با حضور نماینده دست اندازان و اعضاء کمیته محلی در اسرع وقت با هماهنگی قبلی برگزار گردد.	طرح حفاظت از تالابهای ایران - حفاظت محیط زیست			
2	اداره منابع آب، تمکات همفکری لازم را در رابطه با آبگیری تالاب با اداره حفاظت محیط زیست داشته باشد.	اداره منابع آب			
3	مقرر گردید اداره حفاظت محیط زیست، نسبت به پیگیری فعالیت NGO زیست محیطی شهرستان اقدام نماید.	حفاظت محیط زیست			
4	مقرر گردید اداره میراث فرهنگی و گردشگری اقدامات انجام یافته در راستای برنامه مدیریت جامع تالاب را بصورت منسجم در اسرع وقت ارائه نماید.	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی			
عابین جلسه:					
بخشدار ی تیکمه داه - راهداری و حمل و نقل جاده ای					

محمدرضا فقهی فر همد

سید علی موسوی حسینی

رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان بستان آباد

فرماندار شهرستان بستان آباد

صورتجلسه کمیته اجرایی محلی مدیریت حوضه آبریز تالاب قوری گول

دستور جلسه: گزارش اقدامات اجرایی سه ماهه سوم، بررسی مصوبات قبلی، جایگزینی معیشت مکمل کشاورزی در روستای هراب

محل برگزاری جلسه: سالن اجتماعات فرمانداری بوستان آباد

زمان: روز چهارشنبه					تاریخ: ۹۸/۱۱/۴		ساعت: ۱۱	
شماره و تاریخ دعوت	ریاست جلسه	دبیر جلسه	عضو مهمان	اعضاء حاضری	تعداد اعضاء غایب			
۹۸/۱۰/۳۰ - ۹۸/۱۱/۴	معاونین فرماندار	حفاظت محیط زیست	۲	۲۴	—			

بسم الله الرحمن الرحیم

جلسه با تلاوت آیاتی چند از کلام الهی مجید آغاز گردید.

در ابتدا آقای واحدی معاون محترم فرماندار در خصوص اهمیت تالاب مطالبی را ارائه نمودند.

سپس دبیر جلسه گزارشی را در مورد وضعیت فعلی تالاب و همچنین اقداماتی که در راستای حفاظت بهینه از تالاب، نظیراً انجام شده توضیحاتی دادند.

در ادامه

آقای کنجعلی از شرکت زیست پالایش وند در خصوص معیشت جایگزین مکمل کشاورزی در روستای هراب در قالب پاور پوینت مطالبی را ارائه نمودند.

آقای دبیری رئیس امور آب شهرستان در رابطه با وضعیت کنونی و میزان آلودگی آسمان تالاب، آقای واحدی معاون فرماندار در رابطه با وضعیت کنونی و میزان پرت آب و همچنین لزوم تحقیقات میدانی کشاورزی در روستاهای مسیر قنات آبستانی، آقای غنی پور معاون محیط طبیعی اداره کل محیط زیست ضمن تقدیر از اعضای کمیته محلی به بحث زیست بومی تالاب پرداختند. آقای آذرهوا مسئول دبیرخانه تالابهای استان اشاره ای به نحوه مشارکت جوامع محلی در خصوص معیشت مکمل در روستاها نمودند. آقای آفتگری کارشناس فنی طرح حفاظت از تالابهای ایران به لزوم برگزاری کارگاه نمونه فعالیت های حفاظت از تالاب با حضور طبقه اعضای کمیته شهرستانی اشاره کردند. آقای دکتر وحشتی نماینده شهرستان در مجلس شورای اسلامی به ضرورت توجه گذاری مسیر آبستانی و همچنین مشکلاتی که در سالهای اخیر گریبانگیر تالاب بوده، اشاره نمودند. آقای محمدی دبیر بهره برداری شرکت آب منطقه ای در مورد میزان پرت آب در مسیر آبستانی و لزوم عقد قرارداد اداره حفاظت محیط زیست با میراب ها، آقای امیدی رئیس شورای شهرستان در مورد بررسی میزان مصرف آب در روستاهای حاشیه تالاب و آقای شیرین زاده به ضرورت تشکیل جلسات تخصصی ادارات و صرفه جویی در مصرف آب اشاره نمودند.

تصمیمات جلسه:

ردیف	شرح تصمیمات	مسئول اقدام و پیشبرد
۱	مقرر گردید کارگاه نمونه برنامه اقدامات و فعالیت های تالاب با حضور طبقه دست اندرکاران و اعضای کمیته محلی در سریع وقت با هماهنگی قبلی برگزار گردد.	طرح حفاظت از تالابهای ایران - حفاظت محیط زیست
۲	مقرر گردید ادارات حفاظت محیط زیست و اداره منابع آب، نسبت به تعیین تکلیف قرارداد میراب ها اقدام نمایند.	حفاظت محیط زیست - امور منابع آب
۳	مقرر گردید اداره میراث فرهنگی و گردشگری اقدامات انجام یافته در راستای برنامه مدیریت جامع تالاب را ارائه نمایند.	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

فایده بین جلسه

و در انتهای - اداره صحت

غائبین جلسه:
نیروی انتظامی - اداره صحت

شیرین زاده
معاون فرماندار شهرستان بوستان آباد

محمد رضا نقی فرزند
رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان بوستان آباد

موضوع جلسه: کمیته محلی مدیریت حوزه آبریز تالاب قوری گول

تاریخ و ساعت جلسه: ۹۸/۱۱/۲ - ساعت ۱۱

محل تشکیل جلسه: سالن اجتماعات فرمانداری بستان آباد

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت/اداره	امضاء
۱	محمد شیریان	مدیر امور آب	
۲	عبدالله واحدی	رئیس کمیته آبریز	
۳	محمد علی شیری	مدیر آبخیز گول	
۴	دکتر اسیری	رئیس مؤسسه پژوهش	
۵	اسد چوبه قندیم	رئیس اداره راهسازی	
۶	دادود صوفی	رئیس اداره برق	
۷	حسن بهمن	رئیس اداره گاز	
۸	سعید اربابی	رئیس اداره آب	
۹	محمد علی	مدیر آب	
۱۰	سینا دادخواه	مدیر آب	
۱۱	امیر محمدی	مدیر آب	
۱۲	رحیم حسین بی	مدیر آب	
۱۳	علیرضا میرزا زاده	مدیر آب	

موضوع جلسه: کمیته محلی مدیریت حوزه آبریز تالاب قوری گول

تاریخ و ساعت جلسه: ۹۸/۱۱/۲ - ساعت ۱۱

محل تشکیل جلسه: سالن اجتماعات فرمانداری بستان آباد

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت اداره	اعضاء
۱۲	مسعود کهنه	رئیس اداره	
۱۵	محمد صدیق	نایب رئیس	
۱۶	دکتر قنبر دین	معاون - حفاظت محیط زیست	
۱۷	اسماعیل احمدی	معاون - حفاظت از ماهی - ماهی پروری	
۱۸	یدالله زاهد	مسئول ویرانه ها	
۱۹	محمد رستمی	رئیس اداره - حفاظت محیط زیست	
۲۰	علی احمدی	کارشناس	
۲۱	علی میرزا زاده	معاون - حفاظت محیط زیست	
۲۲	آقای یوسف	کارشناس استانی - مصلح	
۲۳	اسداللهی	حفاظت از ماهی - ماهی پروری	
۲۴	ابیر محمدی	شرکت - مصلح	